

سیمای خوبان

درس نامه

در کتاب، داستان غذاخوردن امام موسی کاظم علیه السلام با کارگران باغ خود را خواندید. امام بعد از خوردن غذا خدا را شکر گفت و سپس رو به کارگران کرد و فرمود: اگر ممکن است کمی بنشینید، مشکلی پیش آمده است که می‌خواهم در مورد آن با شما مشورت کنم.

امام کاظم علیه السلام با مهربانی نگاهی به کارگران کرد و فرمود: شاید خدا به ذهن شما چیزی بیاورد که راه‌حل این مشکل باشد.

معرفی اهل بیت در قرآن کریم

قرآن، کتاب هدایت و راهنمایی مردم است و بهترین راه هدایت، معرفی الگوهای برتر و انسان‌های نمونه است و خداوند در قرآن به معرفی اهل‌بیت پرداخته است:

﴿أَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً﴾

«همانا خدا اراده کرده است که همه‌ی پلیدی‌ها و ناپاکی‌ها را از شما اهل بیت دور سازد و شما را پاک و مطهر گرداند.»

سوره‌ی ازاب، آیه‌ی ۳۳

اصل امامت

«امامت»، یکی دیگر از اصول دینی ما مسلمانان است. ما معتقدیم که خداوند، جانشینان پس از حضرت محمد صلی الله علیه و آله را نیز تعیین و از طریق پیامبر به مردم معرفی نموده است.

ایشان دوازده نفر هستند و با عنوان «امام» شناخته می‌شوند.

تعریف امام

امام کسی است که به فرمان الهی و با آگاهی کامل از آموزه‌های دین، بعد از پیامبر، رهبری جامعه‌ی اسلامی را بر عهده می‌گیرد. همه‌ی مسلمانان ایشان را به عنوان امام و رهبر خود پذیرفته‌اند و از دستور ایشان اطاعت می‌کنند.

برخی از ویژگی‌های امامان معصوم علیهم‌السلام:

- ۱ اهل بیت پیامبر (امامان) پاک‌ترین انسان‌ها هستند.
- ۲ در برخورد با مردم، بسیار مهربان و خوش‌اخلاق بودند.
- ۳ خطای دیگران را به راحتی می‌بخشیدند و آنان را سرزنش نمی‌کردند.
- ۴ کسی را با القاب زشت و ناپسند صدا نمی‌زدند.
- ۵ اگر کسی نزد آنان به غیبت دیگران زبان می‌گشود، جلوی او را می‌گرفتند. به بهانه‌ی شوخی، کسی را مسخره نمی‌کردند.
- ۶ از هرگونه خطا و اشتباه به دور بودند.

معرفی امامان از سوی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بارها جانشینان و پیشوایان بعد از خود را به مردم معرفی کرده است. در حدیثی از ایشان می‌خوانیم: «جانشین بعد از من، علی و بعد از او دو نوهام، حسن و حسین هستند؛ سپس نه نفر از فرزندان حسین به ترتیب، وصی و جانشین ایشان هستند. آخرین آن‌ها مهدی است که از دید مردم غایب می‌شود.»

معرفی امامان توسط امام قبلی

هر یک از امامان قبل از شهادت، امام بعد از خود را به مردم معرفی می‌کرد تا مردم در تشخیص امام و رهبر خود دچار گمراهی نشوند. اسامی امامان به ترتیب عبارت‌اند از:

عنوان	نام امام
امام اول	امام علی <small>علیه‌السلام</small>
امام دوم	امام حسن <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام مجتبی
امام سوم	امام حسین <small>علیه‌السلام</small>
امام چهارم	امام سجاد <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام زین‌العابدین
امام پنجم	امام محمد باقر <small>علیه‌السلام</small>
امام ششم	امام جعفر صادق <small>علیه‌السلام</small>
امام هفتم	امام موسی کاظم <small>علیه‌السلام</small>
امام هشتم	امام علی بن موسی <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام رضا
امام نهم	امام محمد بن علی <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام جواد
امام دهم	امام علی بن محمّد <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام هادی
امام یازدهم	امام حسن بن علی <small>علیه‌السلام</small> معروف به امام عسکری
امام دوازدهم	امام مهدی <small>علیه‌السلام</small>

وظیفه‌ی مسلمانان: پیروی کردن از اهل بیت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

امام علی علیه‌السلام می‌فرمایند:

«مَنْ أَحَبَّنَا فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِنَا»

«هر کس ما را دوست دارد، پس شبیه ما عمل می‌کند.»

پرسش‌های درس

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- ۱ خداوند در سوره‌ی احزاب می‌فرماید: «همانا خدا اراده کرده است که همه‌ی پلیدی‌ها و ناپاکی‌ها را از شما دور سازد و شما را پاک و مطهر گرداند.»
- ۲ مسلمانان اعتقاد دارند _____ پاک‌ترین انسان‌ها هستند و می‌توانند الگوی آنان باشند.
- ۳ امامان از هرگونه _____ و _____ به دور بودند و مردم را با آگاهی کامل از دستور دین، هدایت و راهنمایی می‌کردند.

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

درست	نادرست
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
- ۱ امام موسی کاظم علیه السلام درآمد کشاورزی خود را در اختیار فقیران قرار می‌داد.
 - ۲ امام کاظم علیه السلام هیچ‌گاه به خاطر حرمت کارگران سر سفره با آنان غذا نخوردند.
 - ۳ امام هفتم شیعیان هیچ‌گاه با کارگران مشورت نمی‌کرد، زیرا علم و مقام ایشان از آنان بالاتر بود.
 - ۴ اهل بیت پیامبر با رفتار نیک و دوری از کارهای زشت و ناپسند پاک شده‌اند و می‌توانند الگوی مسلمانان باشند.

به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱ این حدیث از کیست؟ «هر کس ما را دوست دارد، پس شبیه ما عمل کند.»
- ۲ هر یک از امامان قبل از شهادت، چه کسی را به مردم معرفی می‌کردند تا مردم در تشخیص دچار سردرگمی نباشند؟
- ۳ این اعتقاد را که خداوند جانشینان پس از حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم را نیز تعیین و از طریق او معرفی نموده است، در اصطلاح چه می‌گویند؟
- ۴ به کسی که به فرمان الهی و با آگاهی کامل از آموزه‌های دین، بعد از پیامبر، رهبری جامعه‌ی اسلامی را بر عهده می‌گیرد، چه می‌گویند؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱ امامان علیهم السلام چه ویژگی‌هایی داشتند که خداوند ایشان را پیشوای ما قرار داده است؟ (۴ ویژگی)
- ۲ اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

الف	امام:
ب	امامت:
- ۳ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در خصوص معرفی جانشینان و پیشوایان پس از خود چه می‌فرمایند؟
- ۴ حضرت علی علیه السلام درباره‌ی الگوپذیری از اهل بیت علیهم السلام چه می‌فرمایند؟
- ۵ چرا خداوند در قرآن از اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ستایش کرده است؟

گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.

۱ آیه‌ی ۳۳ سوره‌ی احزاب ﴿أَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ...﴾ بر چه موضوعی تأکید دارد؟

- الف) تولی و تبری
ب) پاک‌بودن اهل بیت از هر پلیدی
ج) امر به معروف و نهی از منکر
د) انتخاب و معرفی جانشینان توسط خود اهل بیت

۲ در خصوص اتفاق زیر، عمل کردن به کدام‌یک از موارد، مطابق با فرمایش‌های اهل بیت نیست؟

- کسی شما را مسخره می‌کند یا به شما ناسزا می‌گوید. شما از دست او خیلی ناراحت و عصبانی هستید و تصمیم می‌گیرید —
الف) مؤدبانه به او تذکر دهید.
ب) این موضوع را با بزرگ‌تر خود در میان بگذارید.
ج) عین او رفتار کنید تا پیش او کم نیاورید.
د) در صورت امکان موضوع را با والدین طرف مقابل در میان بگذارید.

۳ حدیث «مَنْ أَحَبَّنَا فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِنَا» توسط چه کسی و در رابطه با چه موضوعی بیان شده است؟

- الف) پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - الگوپذیری از اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام
ب) حضرت علی عَلِيٌّ - الگوپذیری از اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام
ج) پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - دوست داشتن اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام
د) حضرت علی عَلِيٌّ - دوست داشتن اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام

۴ کدام‌یک از موارد زیر جزء سیمای خوبان (صفات اهل بیت) نیست؟

- الف) با هیچ کس مغرورانه سخن نمی‌گفتند و کسی را با القاب زشت صدا نمی‌زدند.
ب) به بهانه‌ی شوخی کسی را مسخره نمی‌کردند.
ج) خطای دیگران را به راحتی نمی‌بخشیدند و آنان را سرزنش می‌کردند.
د) ایشان دانشمندترین و باایمان‌ترین مردم زمان خود بودند.

۵ امام زمان عَلَيْهِ السَّلَام چندمین فرزند از نسل امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام هستند؟

- الف) هفتمین
ب) هشتمین
ج) نهمین
د) دهمین

۶ عبارت زیر به کدام‌یک از اصول دینی مسلمانان اشاره دارد؟

- «ما معتقدیم که خداوند، جانشینان پس از حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را نیز تعیین و از طریق پیامبر به مردم معرفی نموده است.»
الف) امامت
ب) نبوت
ج) عدل
د) معاد

پاسخ ۳

- ۱ درست
۲ درست
۳ نادرست
۴ نادرست

پاسخ ۴

- ۱ روز ۱۳ آبان‌ماه هر سال
۲ ۱۳ آبان هر سال
۳ هارون عباسی
۴ اتحاد و یکرنگی بین مسلمانان

پاسخ ۵

- ۱ حکومت پهلوی در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۷ تعداد زیادی از دانش‌آموزان و اقشار مختلف مردم را که برای اعتراض در دانشگاه تهران جمع شده بودند، شهید و مجروح نمود. برای گرامی‌داشت این روز در تقویم کشورمان روز سیزدهم آبان‌ماه، روز دانش‌آموز نام‌گذاری شده است.
- ۲ امام موسی کاظم علیه السلام فرمودند: «هر کس زنده‌ماندن ستمگران را دوست بدارد، از آنان است و در آتش دوزخ جای خواهد داشت.»
- ۳ **الف) تولی:** یعنی ما باید مؤمنان را که دوستان خدا هستند، دوست بداریم.
- ب) تبری:** یعنی ما باید کافران ستمکار را که دشمنان خدا هستند، دشمن بداریم و از آن‌ها بی‌زاری بجوییم.
- ۴ در این داستان، صفوان یکی از یاران امام هفتم - امام موسی کاظم علیه السلام - است که در عصر هارون عباسی زندگی می‌کرد و به کرایه‌دادن شتر یا کار شتربانی مشغول بود.

پاسخ ۶

- ۱ گزینه‌ی الف
۲ گزینه‌ی الف
۳ گزینه‌ی ج
۴ گزینه‌ی د
۵ گزینه‌ی الف
۶ گزینه‌ی ب
۷ گزینه‌ی ج
۸ گزینه‌ی د

پاسخ‌پرسش‌های درس ۶

پاسخ ۱

- ۱ اهل بیت
۲ اهل بیت
۳ خطا - اشتباه

پاسخ ۲

- ۱ درست
۲ نادرست
۳ نادرست
۴ درست

پاسخ ۳

- ۱ امام علی علیه السلام
۲ جانشین و امام بعد از خود را
۳ امامت
۴ امام

۴ پاسخ

- ۱) ایشان در برخورد با مردم، بسیار مهربان و خوش اخلاق بودند.
 - ۲) خطای دیگران را به راحتی می‌بخشیدند و آنان را سرزنش نمی‌کردند.
 - ۳) با هیچ کس مغرورانه سخن نمی‌گفتند و کسی را با القاب زشت و ناپسند صدا نمی‌زدند.
 - ۴) اگر کسی نزد آنان به غیبت دیگران زبان می‌گشود، جلوی او را می‌گرفتند.
- ۲** الف) **امام:** کسی است که به فرمان الهی و با آگاهی از آموزه‌های دین، بعد از پیامبر، رهبری جامعه‌ی اسلامی را بر عهده می‌گیرد. همه‌ی مسلمانان ایشان را به عنوان امام و رهبر خود پذیرفته‌اند و از دستور ایشان اطاعت می‌کنند.
- ب** **امامت:** یکی دیگر از اصول دینی ما مسلمانان است. ما معتقدیم که خداوند، جانشینان پس از حضرت محمد ﷺ را نیز تعیین و از طریق پیامبر به مردم معرفی نموده است.
- ۳) پیامبر ﷺ می‌فرمایند: «جانشین بعد از من، علی و بعد از او، دو نوه‌ام، حسن و حسین هستند؛ سپس نه نفر از فرزندان حسین به ترتیب، وصی و جانشین ایشان هستند. آخرین آن‌ها مهدی است که از دید مردم غایب می‌شود.»
 - ۴) امام علی علیه السلام می‌فرمایند: «هر کس ما را دوست دارد، پس شبیه ما عمل می‌کند.»
 - ۵) زیرا اهل بیت پیامبر ﷺ پاک‌ترین انسان‌ها هستند. آن‌ها با رفتار نیک و دوری از کارهای زشت و ناپسند پاک شده‌اند و می‌توانند الگوی مسلمانان باشند.

۵ پاسخ

۱	گزینه‌ی ب	۲	گزینه‌ی ج	۳	گزینه‌ی ب	۴	گزینه‌ی ج
۵	گزینه‌ی ج	۶	گزینه‌ی الف				

پاسخ پرسش‌های درس ۷

۱ پاسخ

۱	علامه حلی	۲	تیمم	۳	ماه - خورشید

۲ پاسخ

۱	درست	۲	نادرست	۳	نادرست	۴	درست

۳ پاسخ

- ۱) چون سؤالات را یک‌به‌یک و به آسانی هر چه تمام‌تر پاسخ می‌گفت.
- ۲) (۱) درستکار باشیم و از کارهای زشت پرهیز کنیم.
- (۲) همیشه به یاد خدا و امام زمان ﷺ باشیم.
- ۳) مردی شگفت، بلندبالا، خوش‌سیما و دوست‌داشتنی

۴ پاسخ

۱	گزینه‌ی د	۲	گزینه‌ی د	۳	گزینه‌ی ب	۴	گزینه‌ی الف

